

Filosofie en actualiteit

Zesde avond

Wat is identiteit?

- Je bent identiek met jezelf
 - I. is wat je van anderen onderscheidt
 - I. is een rode draad door ruimte en tijd
- Je vereenzelvigd je met een bepaalde groep
 - Je onderschrijft bepaalde opvattingen
 - Je herkent gemeenschappelijke kenmerken

Kun je je identiteit verliezen?

- "Ik was mezelf niet meer"
- Je bestaan wordt niet meer door anderen erkend
 - Wordt je identiteit door anderen bepaald?
 - Als je alleen op de wereld zou zijn, zou je dan over een identiteit beschikken?

Leibniz over identiteit

- Numerieke en specifieke identiteit
 - Specifieke identiteit: zelfde soort
 - Numerieke identiteit: geen onderscheidende kenmerken
- Maar:
 - Wat is een soort?
 - Wat maakt een kenmerk tot onderscheidend kenmerk?

Rita's roots

- Michael Kenny: identiteitspolitiek
 - Niet gebaseerd op ideologie
 - Geen afgebakende achterban
 - Gebaseerd op collectieve identiteit
 - Westerse opvattingen over vrijheid, gelijkheid, individualiteit

TON

- Paradox: identiteitspolitiek zonder specifieke identiteit
 - Wel normen en waarden, geen ideologie
 - Geen specifieke doelgroep
 - Afkeer van politiek establishment
- Daarom: voorspiegelen bedreigde identiteit
 - "zelfs het Sinterklaasfeest staat ter discussie"

Cultuur bedreigd?

- Heersend gevoel van bedreiging
- Wendy Brown:
 - Individuele vrijheid en sociale gelijkheid onverenigbaar
 - Frustratie, rancune, verbittering
 - Wraak door opleggen normen en waarden

Heimelijke motieven

- Máxima: "de Nederlander bestaat niet"
- Christine Korsgaard (Kant)
 - Mens zich bewust van bewustzijn
 - Vrije wil: zichzelf wetten kunnen stellen
 - Identiteit = iemands beweegredenen
 - Beweegredenen worden als goed gezien.
 - → Identiteit = vermogen tot moreel handelen

Morele waarheden

- Positivisten (Kant): algemeen geldige morele waarheden
- Subjectivisten (Nietzsche): moraal een persoonlijke zaak
- Wilders: moslims zijn niet de islam
 - Is dat subjectivistisch of positivistisch?

Samenleven

- Filosofie Magazine waardenonderzoek: veiligheid en fatsoen primair
 - Uitgangspunt: samenleven
- Rawls: originele positie
 - Identiteit en zelfbeschikking van groot belang
- Maar: waarden afhankelijk van samenleving
 - Ongelijkheid en geschiedenis spelen mee

Temptation island

- Ger Groot: Nederlander passief m.b.t. samenleven
- Verlies van vertrouwen
 - Preventief fouilleren
 - Beveiligingscamera's
 - Bureaucratisering

Vertrouwen

- Blind vertrouwen: onafhankelijk van omstandigheden
- Zieend vertrouwen: beïnvloed door werkelijkheid
- Vertrouwen testen → wantrouwen

Femke Halsema

- Consumentisme
 - Overconsumptie
 - Schulden, waarden bepaald door geld, milieuschade, energieschaarste, uitbuiting dieren
 - Tijdgebrek
 - Hufterigheid
- Vrede, zelfontplooiing en gelijke kansen i.p.v. economie en inkomen

Consumentisme

- Opkomst consumentisme: aanschaffen onnodige goederen
 - Einde armoede
 - Vermindering invloed christendom
 - Massaproductie
 - Verlichting: individualiteit & materiële vooruitgang

Romantiek

- Consumeren als vorm van zelfexpressie
 - Identiteit ontlenen aan kleding en sieraden
 - Liefde uitdrukken door giften
 - Goederen t.b.v. geborgenheid en troost
- Nu: consumptisme negatief gewaardeerd
 - Consumptisme vs. individualisme
 - Behoeftebevrediging creëert behoeften

Solidariteit en egoïsme

- Groepsgevoel en solidariteit vaak chauvinistisch en ethnocentrisch
- Henri Tajfel: sociale identiteitstheorie
 - Identificatie met groep → eigenwaarde
 - Saamhorigheid door superioriteitsgevoel t.o.v. anderen
- TON en PVV: groepsgevoel door vijandbeeld

Taal en werkelijkheid

- Linguïstisch relativisme: taal beïnvloedt de werkelijkheid
 - Voorbeeld: Onbewuste is ontstaan toen het woord werd bedacht
 - Niet te verifiëren noch te falsificeren
 - Autochtoon / allochtoon kunstmatige tegenstelling?

Kosmopolitisme & communitarisme

- Kosmopolitisme: mensheid vormt een eenheid
 - Individualistisch
- Communitarisme: binding door de gemeenschap (cultuurrelativisme)
 - Gemeenschap eist opoffering
 - Wij beter dan zij
- Koppeling universalisme - communitarisme: de anderen zijn inferieur

Relativisme & universalisme

- Universalisme: er zijn normen die voor iedereen gelden
- Relativisme: iedere cultuur heeft zijn eigen normen / gebruiken / taalconventies.
- Linguïstisch universalisme: iedere taal drukt dezelfde betekenissen uit.

Vragen 1

- Zijn wij op weg een rancunemaatschappij te worden?
- Wat is de Nederlandse identiteit?
- Wat is de islam, los van de moslims?
- Zijn er universele waarden?
- Wat moeten we met het veiligheidsdenken?

Vragen 2

- Hoe moeten we het bruto nationaal product vervangen door het bruto nationaal geluk?
- Hoe verdraagt superioriteitsgevoel zich met vijandbeelden?
- Kunnen we de wereld verbeteren door het woordenboek aan te passen?